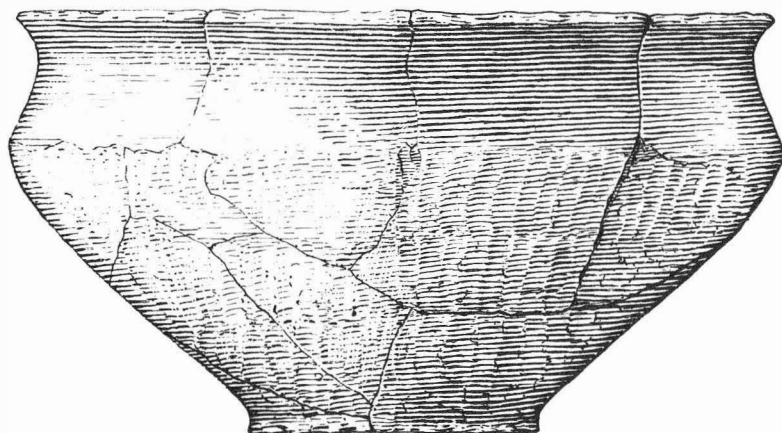

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

1987

BRNO 1990

ZÁCHRANNÝ VÝZKUM V BAVORECH /okr. Břeclav/

Jaroslav Peška, Regionální muzeum Mikulov

Na podzim roku 1986 ohlásil J. Žďárský z Březí nález pravěkých objektů v intravilánu obce Bavory /Mikulov-Bavory/ před rodinným domkem číslo 114 K. Hanáka. Výkopem základů hospodářské budovy bylo porušeno několik sídlištních jam a kostrový hrob s keramickými milodary.

Lokalita se nachází při SV okraji obce v nadmořské výšce 252 m, parc. č. 240/10-11 na svahu skloněném k ZJZ, který je v opačném směru ukončen příkrým srázem do údolí bezejmenného potoka vzdáleného od naleziště asi 100 m. Na SMO 1:5 000, list Mikulov 0-0, ji najdeme v prostoru bodů vzdálených 127 mm od S sekční čáry a 226 mm od V sekční čáry.

Výzkum zachytil kolem 25 objektů, z nichž převážnou část tvoří nepravidelné stavební jámy kultury s lineární keramikou a množství kúlových jamek. V jejich rozmístění na ploše nelze sledovat žádný systém vzhledem k malému rozsahu prozkoumané plochy. Z výplně objektů pochází zlomky keramiky zdobené především notovými značkami, srpové čepelky, kamenné podložky, množství zvířecích kostí atd. K závažným objevům dosavadního výzkumu náleží odkryv zbytků 3 protoúnětických hrobů s kostrami shodně uloženými na pravém boku ve skrčené poloze s orientací J-S. Z majitelem neodborně vyzvednutého hrobu H 1 /žena 30 - 40 let/, u něhož nelze vyloučit možnost určité kamenné úpravy /vedle vybrané hrobové jámy leželo množství kamenů, které jinde nenacházíme/, pochází džbán, mísa a drobný pohárek. Z objektu H 4 se v původní poloze zachovaly pouze silně narušené dolní končetiny dítěte ve věku 4 - 6 let. Také ze třetí kostry H 6 /dospělá žena/ se dochovala jen spodní část trupu. Před tělem zemřelého se našel široký banatý hrnek zdobený pod kořenem nezachovaného ucha a proti němu na výduti plastickou výzdobou s rytým křížem na dně, zlomek kamenné podložky a za chodidly ležela větší říční škeble. Jedna zásobnicová jáma a pec s částečně zachovalou mazanicovou klenbou je předběžně datována na kruhu točenou keramikou s vysokým obsahem slídy do středověku. Jelikož lze předpokládat přítomnost dalších hrobů, bude výzkum v budoucnu pokračovat.

Rettungsgrabung in Bavory / Bez. Břeclav/. Im Herbst 1986 meldete J. Žďárský aus Březí den Befund von Siedlungsgruben und eines Grabes in Bavory /Mikulov - Bavory/ vor dem Haus Nr. 114. Im Laufe der bisherigen Grabung hat man ungefähr 25 Objekte untersucht. Die Mehrzahl bilden unregelmässige Baugruben der Kultur mit Linearkeramik, aus welchen Notenkopfkeramik, Sichelklingen, Steinunterlagen, Tierknochen usw. stammen.

Schwerwiegend ist die Entdeckung von 3 protoúněticer Skelettgräbern mit einer S-N Orientierung in Hockerlage auf der rechten Seite mit typischer Keramik. Vorläufig in das Mittelalter reihen wir eine Vorratsgrube und einen Ofen mit Drehscheibenkeramik mit hohem Glimmergehalt. Da man die Anwesenheit weiterer Gräber voraussetzen kann, wird die Grabung im Jahre 1988 fortsetzen.

PROTOÚNĚTICKÉ KOSTRY Z BAVOR /okr. Břeclav/

Milan Stloukal, NM Praha

Protoúnětická kostra z objektu H 1 byla neodborně vyzvednuta majitelem pozemku v roce 1986 a opět zahrabána do země, čímž jistě utrpěla; přesto je však nejzachovalejší ze tří protoúnětických koster, které na této lokalitě J. Peška získal. Jsou to pozůstatky ženy, zemřelé ve věku mezi 30 a 40 lety /adultus/. Lebka má dosud plně otevřené švy, klenuté čelo se středně vytvořenými čelními hrboly, slabé nadoboční oblouky, glabelu II. stupně a tenký horní okraj obou očnic, bradavkové výběžky jsou malé a týl slabě vyklenutý. Diagnóza pohlaví je potvrzena zejména typicky ženským tvarem pánevních kostí se širokou incisura ischiadica major a oboustranně vytvořeným sulcus praeauricularis. Výška postavy zemřelé mohla být vypočítána jen na základě délky levé ramenní kosti, a to na 160,5 cm /vysoká/. Mozkovnu je však možno proměřit více:

největší délka lebky /1/	177	délka báze lebky /5/	102
největší šířka lebky /8/	122	největší šířka čela /10/	108
výška lebky ba-b /17/	138	podélný oblouk /25/	363
čelní oblouk /26/	117	temenní oblouk /27/	143
týlní oblouk /28/	102	čelní tětiva /29/	102
temenní tětiva /30/	126	týlní tětiva /31/	85

kapacita lebka vypočít. /38/	1231	bigoniální šířka /66/	92
výška brady /69/	26	výška ramene mandibuly /70/	59
šířka ramene mandibuly /71/	30	délkošířkový index /1 1/	68,9
délkovýškový index /1 2/	78,0	šířkovýškový index /1 3/	113,1

Lebka je tedy v absolutních mírách dlouhá, velmi úzká a vysoká, euencefální a v indexech hyperdolichokranní, hypsikranní a akrokranní, což je charakteristika, která plně odpovídá tomu, co je známo o populaci protoúnětické skupiny.

Z objektu H 4 se zachovaly jen silně poškozené kosti dolních končetin dítěte. Podle délky levé tibie je možno odhadnout stáří zemřelého na 4 až 6 let.

Také z objektu H 6 se zachovaly jen kosti dolních končetin, ale v tomto případě z kostry dospělého člověka. Na zlomcích pánevních kostí je patrná široká incisura ischiadica major a široce klenutý arcus subpubicus, takže je možno jednoznačně soudit na pohřeb ženy, přesnější určení stáří však možné není. Na základě délky levé tibie a pravého femoru je možno vypočítat výšku postavy zemřelé na 157 cm /nadprůměrní/.

Protoúnětické Skelette aus Bavyry /Bez. Břeclav/. In drei protoúnětické Objekten fand man Überreste von zwei Frauen und einem Kind, das im Alter zwischen 4 und 6 Jahren verstarb. Der Schädel war nur in einer von den Frauenbestattungen erhalten geblieben, es ist möglich ihn teilweise zu vermessen und danach ist er lang, sehr schmal und hoch, euencefal, hyperdolichokrann, hypsikrann und akrokrann. Beide Frauen waren von höherer Gestalt.

RETTUNGSGRABUNG EINER ÚNĚTICER SIEDLUNG IN ŠLAPANICE /Bez. Brno-venkov/

Stanislav Stuchlík, AÚ ČSAV Brno

Bei Durchführung von Meliorationsarbeiten in der Umgebung von Šlapanice /Čižmář - Geisler - Dvořák - Horálková 1990/ wurden in der Aushubrinne im Frühjahr 1987 einige Objekte auf der Únětické Siedlung bei Šlapanice gestört. Der Fundort erstreckt sich knapp hinter dem südöstlichen Rand der Gemeinde, östlich von der Strasse Šlapanice - Ponětovice. Die Meliorationsrinne störte insgesamt 12 verschieden grosse Siedlungsobjekte, von denen man 6 untersuchen konnte, aus den übrigen wurden Proben abgenommen. In einem Falle /Objekt Nr. 12/ handelte es sich um ein umfangreiches, ca. 10 m langes Objekt, bei den übrigen Fällen um die üblichen kreisförmigen Gruben mit konischen Wänden. Die Siedlung gehört in den älteren Zeitabschnitt der Únětické Kultur, das Material wurde jedoch vorläufig laboratorisch nicht bearbeitet und man kann zur Zeit darüber nicht näher referieren.

Literatur:

Čižmář, M. - Geisler, M. - Dvořák, P. - Horálková, P. 1990: Archeologický průzkum melioračních rýh v prostoru mezi Šlapanicemi a Holubicemi /okr. Brno-venkov, Vyškov/, PV 1987, v tisku.

ÚNĚTICKÁ JÁMA V ÚJEZDĚ U BRNA /okr. Brno-venkov/

Čeněk Staňá, AÚ ČSAV Brno
/Obr. 37/

Dne 7.12.1986 zachytil M. Máca při hloubení 80 cm širokého průkopu pro kanalizaci při severním rohu bývalé obecné školy v Újezdě u Brna v hloubce asi 200 cm pod povrchem pravěké střepy. Díky pochopení předsedy MNV K. Hradského bylo možno v první fázi vybrat alespoň zá-syp sídlištní jámy v uvedeném průkopu, což jsem provedl ve dvou zimmích půldnech 8. a 9.12.1986. Kromě únětických střepů, mazanice a zvířecích kostí podařilo se zaregistrovat v hloubce 250 cm půloblouk půdorysu dna jámy, která zasahovala do profilu směrem k budově, na druhé straně končila při stěně průkopu, a nesouměrný profil jámy. Potrubí bylo do výkopu, který byl hlubší než pravěký objekt, uloženo až na jaře 1987 a teprve potom bylo možno 25.4.1987 výzkum jámy dokončit.

Jáma byla zapuštěna 70 - 80 cm do žluté podložní spraše, kterou překryla až 130 cm mocná sytě černohnědá porézní hlína, mající ráz ornice a nad ní 50 cm silná písková navážka, snad z

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1987

Vydává: Archeologický ústav ČSAV v Brně,
sady Osvobození 17/19
Odpovědný redaktor: akademik Josef Poulik
Redaktoři: Dr. Z. Himmelová, Dr. J. Stuchlíková,
Dr. J. Unger
Překlady: Dr. R. Tichý, E. Tichá
Grafická úprava: L. Trávníčková
Na titulním listě: nádoba únětické kultury z Újezda u Brna
Tisk: **PENTA**
Evidenční číslo: ÚVTEI - 73332
Vydáno jako rukopis: 450 kusů - neprodejné